

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: רזניק	שם פרטי: נדז'דה (נדיה)
-----------------	------------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: נולמן		בלועזית Nulman
שם פרטי איתו נולדתי: נדז'דה (נדיה)	בלועזית (Nadezhda (Nadia	מין: נקבה
שנת לידה: 1934		
עיר לידה: אודסה	בלועזית Odessa	ארץ לידה: אוקראינה
שם פרטי ושם משפחה של האב: יעקב נולמן	שם פרטי ושם נעורים של האם: אנה באס	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: אודסה	בלועזית Odessa	ארץ המגורים: אוקראינה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ) טורקמניסטן, עיירה בשם טלמנסק 1941-1943, אזרבייג'ן, אזור באקו 1943-1946		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו	בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין מתי עד מתי	שנת עליה:	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה
	1998	

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

לפני המלחמה, אימא ואבא היו רואי חשבון בעיר אודסה. אחותי הגדולה סימה למדה בבית-ספר. סבתא פריידה באס הייתה עקרת בית. באודסה חיו הרבה קרובים מצד אימא ואבא.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

כשהיה ידוע מה מתחולל על אדמת אירופה ושכל מי שיהודי נמצא בסכנה משפחתי הבינה שחייבים לברוח. אימא, אבא, סבתא, אחותי סימה ואני הצלחנו לברוח מאודסה על ספינת המשא האחרונה שיצאה מהעיר. בספינה היו בעיקר נשים וילדים. אני הייתי אז בת 7 ואחותי סימה בת 12. כשיצאנו אמרו שנחזור בקרוב ולכן לקחנו מעט חפצים. הספינה שיצאה לפנינו הופצה על ידי מטוסים גרמניים וזה קרה ממש מול הספינה שלנו שיצאה זמן קצר אחרי. היה מאוד מפחיד לראות את הספינה שבקלות היינו יכולים להיות עליה, מתפוצצת אל מול עינינו. הספינה שלנו לקחה אותנו לכיוון העיר נלצ'יק בקווקז הצפוני ברוסיה. הגענו עד אליה והיינו שם מספר חודשים. אבל הנאצים החלו מתקרבים לאותו אזור ולכן שוב פעם ברחנו. נסענו ברכבות משא מלאות בחיטה לכיוון באקו, אזרבייז'ן. אחד הקרונות הופץ על ידי הגרמנים, היה פחד ובהלה הרי הכול היה יכול להתפוצץ...

הפרידו את הקרון הזה משאר הרכבת והמשכנו בנסיעה. הסתתרנו בקרונות מתפללים שהנסיעה תעבור בשלום. אז הגענו לבאקו, אך לא קיבלנו אישור להישאר שם. את אבא גייסו אז לצבא האדום לתפקיד עורף. אני, אימא, סבתא ואחותי נותרנו בלעדיו. שטנו על הנהר אמו דריה באוניה יותר מחודש. היו באוניה עוד אנשים שברחו מאירופה היינו מאוד מודאגות, לא היה אוכל והיה מאוד קשה. לפעמים היו עוצרים ליד כפרים בסביבת הנהר ומשיגים אוכל. לידנו באוניה היו שני תאומים שבכו הרבה. אימא שלהם הייתה מביאה להם בצל שהייתה נוגסת בו לפני כדי שיהיה להם יותר קל לאכול. זה מה שהיה ומזה הם היו ניזונים. בסוף הגענו לעיירה טלמנסק שבטורקמניסטן. שם חיינו בבקתה קטנה, בתוך שדות אורז מוצפים במים.

לפני שהגענו שימשה אותה בקתה לשמירת אורז. את המזוודות שלנו סידרנו כשולחן והיינו ארבעתנו ישנות על מיטה אחת. היה מאוד מפחיד בלילה, הכול היה חשוך ולא מוכר מסביב. ידעתי שאנחנו לגמרי לבד שם. ליד שדות האורז שהקיפו אותנו היה נהר כהה בצבע חום, שם שחו דגים שנראו כנחשים. אימא עבדה אז כמנהלת גן ילדים, היא הייתה אישה מאוד מאוד ישרה והוגנת. היא אפילו לא הרשתה לי ולסימה להתקרב לשם, שלא יחשדו שהיא מגניבה לנו אוכל כי היה מחסור רב באוכל. ואפילו שהיה לנו מאוד קצת אוכל בבית, היא ריחמה ואהבה את הילדים שטיפלה בהם בעבודה, אז היא הייתה מביאה לילדים האלה גם מהאוכל שלנו. אימא הייתה בעלת כשרון מוסיקלי ושרה מאוד יפה, גם סימה אחותי הייתה כשרונית במוסיקה וניגנה על פסנתר. אם היינו נשארים באודסה גם אותי היו שולחים לבית-ספר למוסיקה, אך את כתה א' שלי התחלתי בטורקמניסטן שם לא היה בית-ספר כזה ולכן למדתי בבית-ספר רגיל. סבתא הייתה חולה הרבה בדלקת ריאות לפני המלחמה ודווקא במהלך המלחמה עצמה כשהיינו פליטים וחיינו בתנאים קשים מאוד היא לא חלתה אף פעם! כשחיינו שם לא היו לנו נעליים והיינו הולכות יחפות.

פעם הלכתי עם אימא בשדות לכיוון הבית. רצתי יחפה לפני, לא שמתי לב לכלום, לפתע הייתה דממה. הסתכלתי אחורה ואימא הייתה כולה לבנה וקפואה ואני לא הבנתי למה. מסתבר שרצתי מעל לנחש עצום ובמזל לא קרה שום דבר. אימא לא פצתה את פיה לפני שהסתובבתי כי פחדה שאעצור ואדרוך עליו. אז אימא התחילה לצעוק ובאו התושבים המקומיים הטורקמנים. הם חתכו את הנחש להמון חתיכות קטנות ושרפו אותו, שלא יישאר שום זכר כי היה נחש מאוד ארסי... בקיץ הייתה אחותי סימה עובדת בייבוש מלונים. היא הייתה מייבשת אותם ואז קולה אותם בצורת צמות והיו נוצרות "צמות מלונים"- מאכל מתוק מקומי.

אני זוכרת שאבא הגיע לבקר אותנו פעם אחת, הוא היה איש מאוד גבוה. אני זוכרת שההגעה שלו הייתה מחזה מאוד מצחיק. הוא רכב על חמור ורגליו היו כל כך ארוכות עד שנגררו על האדמה! כך חיינו בטורקמניסטן עד 1943. ב-1943 העבירו את אבא לשרת בבאקו והוא קיבל באותו אזור שני חדרים, לכן עברנו אליו. לימודי בבית הספר בטורקמניסטן הפסיקו והמשכתי ללמוד בבאקו. תנאי החיים היו מאוד קשים. היה מחסור רב במזון. היו מביאים קופונים כדי לקחת אוכל. פעם אחת נתנו לי את הקופונים והייתי צריכה לקחת את האוכל. איזושהי אישה ניגשה אליי ואמרה פרטים על אימא, היא אמרה שאימא ביקשה שהיא תיקח ממני את הקופונים ולקחה לי אותם. אני הייתי קטנה והאמנתי לה אך מסתבר שהיא הייתה שקרנית וגנבה לנו את הקופונים. נשארנו בלי אוכל עד סוף החודש ובקושי שרדנו. שם היינו עד שנת 1946.

**אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):**

בשנת 1946 שיחררו את אבא מהצבא וחזרנו לאודסה. הדירה והדברים שהיו לנו נלקחו ולא הוחזרו. בהתחלה גרנו אצל קרובים בחדר אחד קטן. היה מאוד קשה. בשנת 1952 סיימתי את בית הספר באודסה ומיד התקבלתי לאוניברסיטה לחינוך וספורט בעיר קישינב, מולדובה. בשנת 1956 סיימתי בהצטיינות ועבדתי כמורה לספורט בעיר אורגייב (אורחיי), מולדובה. בשנת 1957 חזרתי לאודסה, שם עבדתי כמאמנת כדורסל. בשנת 1958 התחתנתי עם רזניק ארנולד. באותה השנה הקבוצה בה שיחקתי כדור-יד זכתה באליפות ברית- המועצות. זה היה אירוע מאוד מרגש עבורי להיות אלופת ברית- המועצות.

בשנת 1965 התקבלתי לאוניברסיטת אודסה, למחלקה לביולוגיה. סיימתי בהתמחות בביולוגיה וכמורה לביולוגיה וכימיה. בשנת 1967 הפכתי למנהלת בית הספר לספורט באודסה. עד שנת 1980 עבדתי שם. בשנת 1980 עברתי לעבודה בבית ספר לשחמט ובו בזמן אימנתי קבוצות ילדים בשחייה. יצאתי לפנסיה בשנת 1994. יש לי הרבה תעודות הצטיינות על עבודתי במשך השנים. בשנת 1998 הגעתי עם בעלי ארנולד לעיר רחובות בישראל.

ראיון: לואי קליינרמן, רחובות,

מאי 2013

